

بررسی و تعیین سطح سنجش سواد اطلاعاتی گروه‌های تحصیلی منطقه 5 دانشگاه آزاد اسلامی

علیرضا محمودی¹
حسین یاری فیروزآباد²

تاریخ دریافت: 1390/12/1 تاریخ پذیرش: 1391/6/6

چکیده

هدف: این پژوهش به بررسی و تعیین سطح سنجش سواد اطلاعاتی گروه های تحصیلی دانشجویان منطقه 5 دانشگاه آزاد اسلامی، به منظور شناسایی نقاط قوت و ضعف احتمالی آنان پرداخته است.

روش پژوهش: جامعه آماری مورد پژوهش 458 دانشجو متشکل از 294 مرد و 164 زن می باشد، روش پژوهش پیمایشی و اطلاعات از طریق پرسشنامه، که مشتمل بر 64 سؤال بوده و بر اساس مهارت های آیزنبرگ³ و برکویتز⁴ طراحی شده است. برای تجزیه و تحلیل و آمار توصیفی از نرم افزار spss استفاده گردیده است.

یافته‌ها: نتایج پژوهش نشان می‌دهد که اکثریت جامعه پژوهش را مردان با مدرک کارشناسی تشکیل می‌دهد. همچنین بررسی کلی یافته های پژوهش نشان می‌دهد که مهارت دانشجویان منطقه 5 دانشگاه آزاد اسلامی در استناد دهی به منابع اطلاعاتی چاپی و الکترونیکی، میزان پایبندی به مسئله حق مؤلف، مشورت دانشجویان با متخصصان در بازیابی اطلاعات، دستیابی به اطلاعات مورد نظر، سازماندهی و چکیده نویسی از منابع و مدارک اطلاعاتی، ارزیابی نتیجه فرآیند جستجو در رابطه با رفع نیاز اطلاعاتی شان، توانایی ترکیب اطلاعات جدید با دانسته های جدید با دانسته های قبلی و تولید دانش جدید، استفاده مناسب و خلاق از تکنولوژی های اطلاعاتی، تشخیص نیازهای اطلاعاتی بالاتر از حد متوسط (3)، ولی در میزان مهارت استفاده از پایگاه های اطلاعاتی پیوسته و ناپیوسته، استفاده از امکانات و ویژگی های موتور های کاوش، گروه های بحث و خبری در اینترنت، آشنایی با منابع اطلاعاتی، استفاده از ابزارهای جستجوی و بازیابی اطلاعات به صورت الکترونیکی پایینتر از حد متوسط بوده است.

نتیجه گیری: می توان نتیجه گرفت، سطح سواد اطلاعاتی دانشجویان منطقه 5 دانشگاه آزاد اسلامی در وضعیت مطلوب و مناسبی قرار دارد. پیشنهاد می گردد، کارگاه های آموزشی با موضوعات آشنایی با پایگاه های اطلاعاتی پیوسته و ناپیوسته، موتورهای کاوش، ابزارهای جستجو و بازیابی برگزار گردد.

کلید واژه ها: سنجش، سواد اطلاعاتی، دانشگاه آزاد اسلامی منطقه 5

مقدمه و بیان مسئله

¹- کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع رسانی و مدرس دانشگاه جامع علمی کاربردی تهران

²- کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع رسانی و مدرس دانشگاه آزاد اسلامی واحد خرم آباد

³- Eisenberg

⁴- Berkowitz

اطلاعات در طول قرن های متمادی دارای ارزش بوده و با تکامل جامعه صنعتی به سوی جامعه اطلاعاتی، مفهوم اطلاعات به عنوان یک «محصول» و یک «کالا»ی ارزشمند مطرح شده است. پیچیدگی روز افزون جامعه و تکیه جامعه بر اطلاعات، مفهوم اطلاعات به عنوان یک کالا متداول را بیش از پیش مطرح نموده است.

نیاز به اطلاعات پدیده ای است که هیچ گریزی از آن نیست و هیچ گاه جریان رشد و افزایش آن متوقف نمی گردد (نورتون، 1997، ص42). دستیابی به مفیدترین و مؤثرترین اطلاعات برای انسان های امروزی به دلایل غوطه ور شدن در دریای اطلاعات، کاری بس سخت و دشوار است. در این میان تنها جوامعی موفق هستند که افراد آن جامعه، ارزش اطلاعات را تشخیص، به یادگیری تمایل داشته باشند، و همچنین قادر باشند اطلاعات را شناسایی، تحلیل و با دید انتقادی محتوای آن را ارزیابی کنند. انجام این امر مهم از طریق سواد اطلاعاتی امکان پذیر است، لذا کسب مهارت های سواد اطلاعاتی از اساسی ترین نیازهای زندگی در جامعه اطلاعاتی است.

در این میان به دلیل چالش های اجتماعی که اطلاعات را به کالایی با ارزش تبدیل کرده و نیاز دانشجویان برای اینکه به یادگیرندگان مادام العمر تبدیل شوند، کسب سواد اطلاعاتی مهارتی پایه برای یادگیری مؤثر در آموزش عالی است. از این رو، سواد اطلاعاتی هم اکنون هنری آزاد اندیش⁵ و پایه است که نه تنها دانشجویان در دوران تحصیل و در محل کار آینده خود به آن نیاز دارند، بلکه سواد اطلاعاتی نقش فعال و حیاتی در اتمام امور اجتماعی بر آن آنها دارد (Blakeslee's, Owens, j. & Dixon, 2001). در نتیجه اگر دانشجویان افراد با سواد اطلاعاتی نباشند هم به عنوان شهروندان جامعه اطلاعاتی نمی توانند افراد موفقی باشند و هم نقش آنها به عنوان ترویج دهندگان و یادگیرندگان مادام العمر سواد اطلاعاتی مخدوش خواهد شد.

دسترسی به اطلاعات مورد نیاز از میان انبوه اطلاعات موجود، خود، مهارتی خاصی را می طلبد. اصولاً طرح سواد اطلاعاتی به این دلیل بوده که افراد با دستیابی به آن، به ویژه در جامعه اطلاعاتی کنونی، قادر باشند به بهترین وجه ممکن نیازهای اطلاعاتی خود را برطرف سازند (فتاحی، 1383). در این میان، دانشجویان دانشگاه ها از نقش و وظیفه بسیار مهمی در ارتباط با پژوهش برخوردارند. نخستین نیاز در هر پژوهشی داشتن سواد اطلاعاتی است و فقدان آن در دانشجویان دانشگاه ها منجر به استفاده ناموفق از منابع می شود. از آنجایی که هر یک از دانشجویان به نوبه خود می توانند پژوهشگر یا محقق باشند، عدم آشنایی آنان با شیوه های صحیح بازیابی، ارزیابی، شناسایی و استفاده از منابع اطلاعاتی می تواند مانع بسیار مهم و جدی در پژوهش و در نهایت برای آنان باشد. در هر دانشگاهی با توجه رسالت مهمی که بر عهده دانشجویان گذاشته شده، باید در جهت رشد و روز آمد سازی اطلاعات در هر رشته تلاش نموده و در چارچوب فعالیت های حرفه های در زمینه، رشته تخصصی خود به ارتقای سطح کیفی رشته خود بپردازد. پژوهش حاضر

⁵ - Liberate

بر آن است که تا تعیین سطح سنجش و مهارت های سواد اطلاعاتی دانشجویان واحد های دانشگاهی منطقه 5 دانشگاه آزاد اسلامی را مورد بررسی قرار داده؛ زیرا بررسی و تعیین سطح سنجش سواد اطلاعاتی دانشجویان، نشان دهنده نیازهای آنان می باشد، که باید در اختیار برنامه ریزان آموزشی قرار گیرد، که با استفاده از نتایج حاصله نقاط قوت، تقویت شده و نقاط ضعفشان برطرف خواهد شد.

پرسش‌های پژوهش

- 1- میزان استفاده از ابزارهای جستجو و بازیابی اطلاعات به صورت الکترونیکی در چه حد می باشد؟
- 2- دانشجویان تا چه حدی با استناد دهی به منابع اطلاعاتی چاپی و الکترونیکی آشنا هستند؟
- 3- میزان پایبندی دانشجویان نسبت به مسئله حق مؤلف و محدودیت های قانونی و اجتماعی استفاده از اطلاعات در چه حدی است؟
- 4- دانشجویان تا چه حدی از افراد متخصص موضوعی در بازیابی اطلاعات استفاده می کنند؟
- 5- دانشجویان تا چه حدی از پایگاه های اطلاعاتی چاپی و الکترونیکی استفاده می کنند؟
- 6- استفاده از امکانات و ویژگی های موتورهای کاوش، گروه های خبری و بحث در اینترنت در چه حدی است؟
- 7- دانشجویان در دستیابی به اطلاعات تا چه حدی موفق بوده اند؟
- 8- دانشجویان با سازماندهی، چکیده نویسی و خلاصه برداری از منابع و مدارک اطلاعاتی تا چه حدی آشنا هستند؟
- 10- دانشجویان تا چه حدی در ارزیابی فرآیند جستجو در رابطه با رفع نیازهای اطلاعاتی شان موفق بوده اند؟
- 11- توانایی دانشجویان در ترکیب اطلاعات جدید با دانسته های قبلی و تولید دانش جدید در چه حدی بوده است؟
- 12- استفاده خلاق و مناسب از فناوری در جهت تولید محصولات و عمل کردهای نوین در چه حدی است؟
- 13- دانشجویان تا چه حدی موفق بوده اند که نیازهای اطلاعاتی خود را تشخیص دهند؟
- 14- دانشجویان تا چه حدی با منابع اطلاعاتی آشنا هستند؟
- 15- دانشجویان تا چه حدی از روش های جستجوی اطلاعات استفاده کرده اند؟

پیشینه ی پژوهش

در زمینه سنجش سواد اطلاعاتی دانشجویان در داخل کشور پژوهش های انجام گرفته، ولی تعداد این پژوهش ها اندک می باشد، از جمله پژوهش های انجام شده، می توان به موارد زیر اشاره نمود:

پریرخ و مقدس زاده (1378) در پژوهش خود تحت عنوان «سواد اطلاعاتی: پژوهشی پیرامون چگونگی کسب سواد اطلاعاتی» به این امر پرداخته‌اند. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که دانشجویان کارشناسی ارشد به مهارت سواد اطلاعاتی مجهز نیستند، اما در عین حال معتقدند که باید این توانایی را به دست آورند. در حالی که در متون منتشر شده این گونه آمده است که کتابداران سهم بسزایی در شکل‌گیری و پرورش سواد اطلاعاتی در دانشجویان دارند، ولی اکثر پاسخ‌دهندگان در پژوهش حاضر، نقش قابل ملاحظه‌ای در این ارتباط برای کتابداران در نظر نگرفتند (318-334).

بختیارزاده (1381) در پژوهشی با عنوان «بررسی سواد اطلاعاتی دانشجویان سال آخر دوره کارشناسی دانشگاه الزهراء» به این نتیجه رسید که بین رشته‌های مختلف جامعه پژوهش از نظر سواد اطلاعاتی اختلاف معنی‌داری وجود دارد. پرسشنامه پژوهش نیز با استفاده از استانداردهای معتبر وجود دارد در مورد سواد اطلاعاتی تهیه و تدوین شد و هدف اصلی پژوهش مشخص شدن میزان سطح سواد اطلاعاتی دانشجویانی بود که در حال فارغ‌التحصیل شدن بودند.

بردستانی (1383) در پژوهش خود که با روش پیمایشی انجام داده است به بررسی سواد اطلاعاتی دانشجویان دانشگاه شهید چمران اهواز پرداخته است. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که کتاب و کتابخانه دانشگاه به ترتیب مهم‌ترین منابع و مجراهای مورد استفاده جامعه آماری می‌باشند. نبود کتاب‌های کافی و جدید کتابخانه به عنوان مهم‌ترین مشکل در مسیر اطلاع‌یابی عنوان شده است. همچنین یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد یکی از علل اصلی عدم موفقیت دانشجویان در استفاده صحیح از اطلاعات و انجام تحقیقات با نتایج جدید، آشنا نبودن آنها با روش‌های صحیح جستجوی اطلاعات می‌باشد و همچنین در زمینه گردآوری اطلاعات، تعداد کمی از دانشجویان هنگام انجام تحقیق به تجزیه و تحلیل اطلاعات می‌پردازد (479-494).

فرج‌پهلوی و مرادی‌مقدم (1383) در پژوهش تحت عنوان «بررسی نظرهای اعضای هیأت علمی دانشگاه شهید چمران اهواز نسبت به برنامه‌های آموزشی مورد نیاز آنها درباره جستجوی اطلاعات به عنوان یکی از ابعاد سواد اطلاعاتی و ارائه راهکارهایی جهت نحوه برگزاری این دوره‌ها» به بررسی و سنجش نیازهای آموزشی اعضای هیأت علمی دانشگاه شهید چمران اهواز پرداخته‌اند. نتایج این پژوهش نشان داده است که از مجموع پاسخ‌دهندگان 79/1 درصد نیاز به آموزش را مطرح کرده‌اند. در زمینه انواع آموزش‌های مورد نیاز اعضای هیأت علمی، 67/2 درصد از پاسخ‌دهندگان به نیاز آموزشی شیوه جستجو و اطلاع‌یابی از اینترنت و 36/8 درصد به نیاز به آموزش شیوه استفاده و اطلاع‌یابی از بانک اطلاعاتی و دیسک‌های فشرده و 21/9 درصد پاسخ‌دهندگان به نیاز آموزش شیوه استفاده از امکانات کتابخانه و در نهایت 17/4 درصد به نیاز به آموزش استفاده از منابع چاپی کتابخانه اشاره کرده‌اند (223-246).

آزاد‌پیله‌ور (1385) در پژوهش خود تحت عنوان «وضعیت سواد اطلاعاتی اعضای هیأت علمی گروه‌های کتابداری و نقش آن بر تولید اطلاعات علمی

در دانشگاه های آزاد و دولتی شهر تهران» به این یافته دست یافت که هدف از جستجوی اطلاعات اعضای هیأت علمی، روزآمد کردن اطلاعات تخصصی و منابع اطلاعاتی رایج مورد استفاده آنان، کتاب های تخصصی می باشد. همچنین اکثر اعضای هیأت علمی نیاز به آموزش شیوه جستجو و اطلاع یابی در اینترنت را در خود احساس می کنند و برای بازیابی اطلاعات از کلید واژه ها و برای دستیابی به اطلاعات از اینترنت و پایگاه های اطلاعاتی استفاده می کنند. در پایان مهمترین مشکل دسترسی به اطلاعات را کافی نبودن منابع عنوان کرده اند.

بندپذیر و چشمه سهرابی (1389) در پژوهشی تحت عنوان «بررسی سواد اطلاعاتی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه بر اساس شش مهارت بزرگ آیزنبرگ و برکوتیز»، یافته های پژوهش نشان داد که مهارت جامعه پژوهش در درک درست نیازهای اطاعاتی با میانگین نمره 3/60 ، در راهبردهای جستجوی اطلاعات با میانگین نمره 3/69 و در مکان یابی و دستیابی به اطلاعات با میانگین نمره 3/12، در استفاده از اطلاعات با میانگین نمره 3/43 ، در ترکیب اطلاعات جدید با دانسته های قبلی خود با میانگین نمره 3/29 ، از لحاظ ارزیابی نتیجه فرآیند جستجو در رابطه با رفع نیازهای اطلاعاتی شان با میانگین 3/09 در حد مطلوبی می باشند. و نتایج کلی این پژوهش نشان می دهد، که میانگین وضعیت سواد اطلاعاتی دانشجویان دوره تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی 3/37 است که بالاتر از حد متوسط است.

با توجه به جستجوی انجام شده در منابع قابل دسترس و موجود از جمله پایگاه های اطلاعاتی مانند: لیزا، ایزا، UMI و شبکه های جهانی اینترنت به چند پژوهش که با موضوع این پژوهش مرتبط هستند، می توان اشاره نمود:

مایبی⁶ (2005) در پژوهشی درک دانشجویان زن دوره لیسانس دانشکده مالیز کالیفرنیا را در استفاده از اطلاعات سنجید. این پژوهش از طریق مصاحبه با 18 نفر دانشجوی زن انجام گرفت و درباره دانش ارتباطی شان در استفاده از اطلاعات سؤالاتی به عمل آمد. نتایج نشان داد که پژوهش مقوله ای ادراکی است و دانشجو موقعی به اطلاعات دست می یابد که از مهارت های سواد اطلاعاتی برخوردار باشد.

شلینگ⁷ (2003) ، زوک⁸ (2005) و مور⁹ (2006) به بررسی راهکارهایی برای آموزش مهارت های سواد اطلاعاتی پرداخته و اثرات آن را بر عملکرد تحصیلی دانشجویان مورد بررسی قرار دادند. نتایج این پژوهش نشان می دهد که هر جا کتابداری با تحصیلات بالا و آگاه به مسائل روز کتابداری و اطلاع رسانی و آشنا به ملک ها و معیارهای سواد اطلاعاتی در کتابخانه ها مشغول باشد و به ارائه خدمات آموزشی بپردازد، تأثیر مثبتی بر عملکرد تحصیلی دانشجویان نیز خواهد گذاشت و آن را به سطح مطلوب خواهد رساند.

⁶ - Maybe, e

⁷ - Schilling

⁸ - Zuke

⁹ - Moor

لو¹⁰ (2006) در پژوهش خود با عنوان «ارائه مدلی برای واحد درسی سواد اطلاعاتی در دانشگاه علوم انسانی» به مسئله سواد اطلاعاتی پرداخته است. این مدل در این دانشگاه به مرحله اجرا در آمده است. برای طراحی و ارائه این مدل، مطالعات انجام شده در خصوص سواد اطلاعاتی مورد بررسی قرار گرفت. ارائه در شش سواد اطلاعاتی با همکاری و تعامل اساتید و کتابداران صورت گرفته است. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که هر دانشگاه متناسب با اهداف، نیازها و محیط‌های آموزشی خود، نیازمند مدلی خاص برای درس سواد اطلاعاتی است. این پژوهش، شیوه‌های نوینی را که در محیط واقعی، تجربه و آزمایش شده‌اند. برای ارائه و آموزش سواد اطلاعاتی، پیش روی افراد می‌گذارد. نتایج این پژوهش عواملی را که نیازمند به کارگیری آنها در طراحی درس سواد اطلاعاتی می‌باشد، شناسایی و سپس معرفی می‌کند (249-258).

وما¹¹ و هپ ورس¹² (2007) پژوهشی را با عنوان «ارزیابی طرح آموزش سواد اطلاعاتی در دانشگاه دار اسلام» انجام دادند. این پژوهش به بررسی تأثیر روش‌های مختلف بر روی سواد اطلاعاتی دانشجویان سال آخر کارشناسی دانشگاه دار سلام تانزانیا می‌پردازد. یافته‌های نشان می‌دهد که اطلاعات از روش‌های گوناگون و جلسات و کنفرانس‌های که به صورت شفاهی و ویدئویی بوده جمع‌آوری شده است. این روش‌ها به علم انتقادی مهارت حل مسئله راهبردهای یادگیری مستقیم و مهارت‌های تیمی فراگیر کمک می‌کند. نتایج این مطالعه نماینگر موفقیت در برنامه‌های سواد اطلاعاتی از طریق اکتساب مهارت‌های اساسی آی‌سی‌تی (فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات)¹³ توسط فراگیران می‌باشد.

بورد و نارو (2008) در پژوهشی با عنوان «در جست‌وجوی ارتباط بین سواد اطلاعاتی و نوشتن برای دانشجویان بین‌المللی»، به بررسی ارتباط بین سواد اطلاعاتی و نوشتن بروی دانشجویان فارغ‌التحصیل غیر بومی انگلیسی و دانشجویان مشغول به تحصیل که از لحاظ مهارت در زبان انگلیسی محدود هستند پرداخت. نتایج نشان داد که فراگیران فارغ‌التحصیل ارتباط قوی بین این دو مرحله ایجاد کردند، اما فراگیران مشغول به تحصیل همزمان دو مرحله را پیش‌بردند، ولی ارتباط قوی بین این دو نیافتند.

پترسون¹⁴ (2009) پژوهشی را با عنوان «تجزیه و تحلیل نیازمندی‌ها برای برگزیدن سواد اطلاعاتی برای پژوهش: مطالعه موردی در دانشگاه دوبلین» انجام داد. این پژوهش با هدف پای‌گذاری سواد اطلاعاتی در بین دانشجویان فوق‌لیسانس صورت گرفت، یافته‌ها نشان داد که اکثر دانشجویان مورد مطالعه در درک سؤالات پژوهش و استفاده از فنون جستجوی پیشرفته با مشکلاتی مانند عدم اعتماد به نفس روبرو هستند. لازمه مهارت‌های خواندن و نوشتن اطلاعات به داشتن سواد رایانه‌ای است

¹⁰.Lou,A

¹¹.Wema,e

¹².Hepmorth,m

¹³. Information and communication technology (ICT)

¹⁴.Patterson,A

و بدون مهارت های رایانه ای، دستیابی به هر گونه استاندارد سواد اطلاعاتی امکان پذیر نمی باشد.

روش پژوهش

این پژوهش به بررسی و تعیین سطح سنجش میزان سواد اطلاعاتی دانشجویان واحدهای دانشگاهی منطقه 5 دانشگاه آزاد اسلامی می پردازد، درباره تعیین سطح سواد اطلاعاتی جامعه مورد پژوهش، روش کار به این صورت است که تمام عواملی که نشانگر سطح سواد اطلاعاتی دانشجویان هستند مورد بررسی قرار گرفتند و با استناد به مقیاس «لیکرت» به هر کدام از نظرات به ترتیب: 1، 2، 3، 4 و 5 تعلق گرفته و سپس میانگین نمره در هر مورد برای گروه های تحصیلی به دست آمده که نشان دهنده میزان سطح جامعه مورد پژوهش در هر یک از موارد بالا بوده است. در هر جدول میانگین به دست آمده از هر پرسش را به صورت جداگانه بررسی کرده و در این جداول میانگین عددی 3، مهارت در حد متوسط، بالای 3، مهارت در حد مطلوب و زیر 3، در حد نامطلوب می باشد. و همچنین مجموع نمره های به دست آمده در هر پرسش به صورت درجه بندی کلی نامطلوب (بسیار کم و کم)؛ متوسط (متوسط) و مطلوب (زیاد و بسیار زیاد) محاسبه شده اند.

از نظر نوع کاربردی و از نظر روش پژوهش، پیمایشی است. ابزار گردآوری اطلاعات از طریق پرسشنامه است. با توجه به بررسی های صورت گرفته برای طراحی پرسشنامه، در متون متخلف داخلی و خارجی جستجو کرده و پژوهشگران بر اساس اهداف پژوهش، سؤالات پژوهش و همچنین با توجه به استاندارد مهارت های سواد اطلاعاتی ارائه شده توسط انجمن کتابخانه ای دانشکده ای و پژوهشی¹⁵ و نیز مطالعه کتاب سنجش سواد اطلاعاتی تألیف محمدرضا داور پناه و... با استفاده از استانداردهای معتبر موجود درباره سواد اطلاعاتی پرسشنامه طراحی گردید. این پرسشنامه شامل 64 سوال بسته در مقیاس لیکرت آماده شد، که بر این اساس به سؤالات اساسی پژوهش پاسخ داده شد. هر یک از پرسش های پژوهش، مورد بررسی آماری قرار گرفته و نتایج در قالب جداول ذیل ارائه گردیده است.

برای تحلیل داده ها از نرم افزار spss و برای ترسیم داده ها در قالب جدول از نرم افزار Excell استفاده گردیده است. جامعه آماری این پژوهش 458 دانشجو از واحدهای دانشگاهی منطقه 5 دانشگاه آزاد اسلامی می باشد، که بصورت تصادفی انتخاب گردیده است.

جدول 1: توزیع فراوانی دانشجویان مورد مطالعه بر حسب جنسیت

جنسیت	فراوانی	درصد
مرد	294	64/19
زن	164	35/81
جمع کل	458	%100

¹⁵- Association of College and Research Libraries(ACRL)

با توجه به جدول 1، از بین 458 دانشجوی مورد مطالعه، حدود (64/19 درصد) از افراد مورد پژوهش را مرد و (35/81 درصد) دیگر را زنان تشکیل می‌دهد و نتایج به دست آمده حاکی از آن است که دانشجویان مرد بیشترین، پاسخ دهندگان این پژوهش می‌باشند.

جدول 2: توزیع فراوانی دانشجویان مورد مطالعه بر حسب مدرک تحصیلی

مدرک تحصیلی	فراوانی	درصد
فوق دیپلم	65	14/20
کارشناسی	303	66/15
کارشناسی ارشد	90	19/65
دکتری	0	0
جمع کل	458	100%

بر اساس مشاهدات جدول 2، می‌توان گفت که مدرک تحصیلی مقطع کارشناسی با (66/19 درصد) بالاترین رقم و بعد از آن دارندگان مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد با (19/65) و فوق دیپلم با (14/20 درصد) و کمترین آنها مدرک تحصیلی دکتری با (0) می‌باشد.

جدول 3: توزیع فراوانی دانشجویان مورد مطالعه بر حسب گروه های تحصیلی

با توجه به جدول شماره 3، بالاترین گروه تحصیلی در این پژوهش را گروه علوم انسانی با (20/52 درصد) و سپس گروه فنی و مهندسی با (20/31 درصد)، کشاورزی با (19/87 درصد) و علوم پایه و تحصیلات تکمیلی با (19/65 درصد) به ترتیب گروه های تحصیلی را تشکیل می دهد.

گروه تحصیلی	فراوانی	درصد
فنی و مهندسی	93	20/31
علوم پایه	90	19/65
علوم انسانی	94	20/52
کشاورزی	91	19/87
تحصیلات تکمیلی	90	19/65
جمع کل	458	100%

جدول 4: میزان فراوانی و درصد استفاده از ابزارهای جستجوی و بازیابی اطلاعات به صورت الکترونیکی

جدول شماره 4 نشان می دهد، میزان مهارت در 180 نفر (39/30 درصد) نامطلوب، در 176 نفر (38/42 درصد) نیز در سطح متوسط و 102 نفر (22/27 درصد) نیز در سطح مطلوبی قرار دارند. و در پاسخ سؤال اول پژوهش، نتایج این جدول نشان می دهد که جامعه مورد پژوهش از نظر میانگین مهارت استفاده از ابزارهای مختلف جستجو و بازیابی اطلاعات به صورت الکترونیکی عدد 2/7 است که از حد متوسط میانگین پایین تر است.

استفاده از ابزارهای جستجوی اطلاعات	فراوانی	درصد
نامطلوب	180	39/30
متوسط	176	38/42
مطلوب	102	22/27
کل	458	100
میانگین کل:	2/7	
انحراف استاندارد:	1/08	

جدول 5: میزان فراوانی و درصد استفاده از منابع چاپی و الکترونیکی

استناد دهی در استفاده از منابع	فراوانی	درصد
نامطلوب	83	18/12
متوسط	109	23/79
مطلوب	266	58/07
کل	485	100
میانگین کل:	3/61	
انحراف استاندارد:	1/14	

داده‌های مندرج در جدول 5، حاکی از این است که در 83 نفر (12/18 درصد) مهارت استناد دهی به منابع اطلاعاتی چاپی و الکترونیکی در سطح نامطلوب، در 109 نفر (23/79 درصد) در سطح متوسط و در 266 نفر (58/07 درصد) در سطح مطلوب قرار دارد. در پاسخ سؤال 2 پژوهش‌می‌توان گفت که میانگین مهارت استناد هی دانشجویان در استفاده از منابع چاپی و الکترونیکی عدد 3/61 می‌باشد که بنابراین این مهارت در آزمودنی‌ها مطلوب می‌باشد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

جدول 6: میزان فراوانی و درصد رعایت حق مولف و محدودیت های قانونی و اجتماعی در استفاده از منابع

همان طور که در جدول 6، نشان داده شده است، در 316 نفر (68/99 درصد) از افراد مورد بررسی، میزان پای بندی به مسئله حق مؤلف و محدودیت های قانونی و اجتماعی استفاده از اطلاعات در سطحی مطلوب، در 115 نفر (25/10 درصد) میزان این پایبندی در سطحی متوسط و 27 نفر (5/89 درصد) نسبت به این پای بندی در سطحی نامطلوب قرار دارد. و با توجه به

رعایت مولف	فراوانی	درصد
نامطلوب	27	5/89
متوسط	115	25/10
مطلوب	316	68/99
کل	458	100
میانگین کل: 3/8		
انحراف استاندارد: 1/02		

داده های مندرج در فوق الذکر و پاسخ به پرسش 3 پژوهش مشخص شد که میانگین این مهارت عدد 3/8 می باشد که وضعیت مطلوبی را به همراه دارد.

جدول 7: میزان فراوانی و درصد مشورت دانشجویان با متخصصان و افراد صاحب نظر در بازیابی اطلاعات

داده های جدول 7، نشان می دهد که 119 نفر (25/98 درصد) از دانشجویان برای مشورت با افراد متخصص در بازیابی اطلاعات در سطحی نامطلوبی قرار دارند، در صورتی که 138 نفر (30/13 درصد) در سطح متوسط و 201 نفر (43/88 درصد) در سطح مطلوب قرار دارند. میانگین این مهارت در آزمودنی های پژوهش عدد 3/11 است که مطلوب به نظر می رسد.

مشورت دانشجویان با اساتید و متخصصان	فراوانی	درصد
نامطلوب	119	25/98
متوسط	138	30/13
مطلوب	201	43/88
کل	458	100
میانگین کل: 3/11		
انحراف استاندارد: 1/15		

جدول 8: میزان فراوانی و درصد استفاده از پایگاه های اطلاعاتی پیوسته و ناپیوسته

پایگاه های اطلاعاتی پیوسته و ناپیوسته	فراوانی	درصد
نامطلوب	34	42/7
متوسط	103	48/22
مطلوب	321	80/70

کل	458	100
میانگین کل:	2/7	
انحراف استاندارد:	/91	

داده‌های موجود در جدول 8، نشان می‌دهد که میزان مهارت استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی پیوسته و ناپیوسته در 321 نفر (70/08 درصد) در سطح مطلوب، در 103 نفر (22/48 درصد) در سطح متوسط و در 34 نفر (7/42 درصد) در سطح نامطلوب قرار دارد. و در پاسخ به پرسش 5 پژوهش می‌توان نتیجه گرفت، میانگین وضعیت این مهارت، در دانشجویان عدد 2/7 می‌باشد که پایین‌تر از حد متوسط می‌باشد.

جدول 9: میزان فراوانی و درصد استفاده از موتورهای کاوش و گروه های بحث خبری در اینترنت

بر اساس جدول 9، و پاسخ به سؤال 6 پژوهش، می توان گفت که در 171 نفر (73/33 درصد) در سطح نامطلوب، در 169 نفر (36/89 درصد) در سطح متوسط و در 118 نفر (25/76 درصد) در سطح مطلوب می باشد. و نتایج در این باره بیان کننده این است که میانگین مهارت دانشجویان در استفاده از موتورهای کاوش، گروه های بحث خبری در اینترنت، عدد 2/8 است که پایین تر از سطح متوسط می باشد.

استفاده موتورهای کاوش	فراوانی	درصد
نامطلوب	171	33/73
متوسط	169	36/89
مطلوب	118	25/76
کل	458	100
میانگین کل: 2/8		
انحراف استاندارد: 1/1		

جدول 10: میزان فراوانی و درصد دستیابی به اطلاعات

داده های جدول 10، نشان می دهد که مهارت 255 نفر (55/67 درصد) در انتخاب مناسبترین و مؤثرترین روش دستیابی به اطلاعات در حد مطلوب، مهارت 130 نفر (28/38 درصد) در حد متوسط و در 73 نفر (15/93 درصد) در حد نامطلوب می باشد. و با توجه به داده های مندرج در جدول فوق الذکر، می توان نتیجه گرفت، پاسخ پرسش 7 پژوهش، مبنی بر اینکه بررسی وضعیت مهارت دانشجویان در روش دستیابی به اطلاعات را پاسخ داد که میانگین این مهارت عدد 3/48 است که سطح مطلوبی را نشان می دهد.

دستیابی به اطلاعات	فراوانی	درصد
نامطلوب	73	15/93
متوسط	130	28/38
مطلوب	255	55/67
کل	458	100
میانگین کل: 3/48		
انحراف استاندارد: 97/3		

جدول 11: میزان فراوانی و درصد استفاده دانشجویان از سازماندهی اطلاعات

استفاده دانشجویان از سازماندهی اطلاعات	فراوانی	درصد
نامطلوب	42	5/67
متوسط	97	21/17

همان طوری که از اطلاعات مندرج در جدول 11، بر می‌آید نتایج پژوهش نشان می‌دهد که مهارت دانشجویان در سازماندهی، خلاصه برداری و چکیده‌نویس از منابع و مدارک اطلاعاتی در 314 نفر (5/68 درصد) در سطح مطلوب و در 97 نفر (17/21 درصد) در سطح متوسط و در 42 نفر (67/5 درصد) در سطح نامطلوبی قرار دارد. و همچنین در پاسخ سؤال 8 پژوهش، می‌توان گفت میانگین آزمودنی‌ها در این مهارت عدد 3/8 است که سطحی مطلوبی می‌باشد.

مطلوب	314	55/
		68
کل	458	100
میانگین کل:	3/8	
انحراف استاندارد:		1/05

جدول 12: میزان فراوانی و درصد فرایند جستجو در رابطه با رفع نیازهای اطلاعاتی

از بررسی داده ای مندرج در جدول 12، چنین برداشت می شود که فرایند جستجو در رابطه با رفع نیازهای اطلاعاتی در 256 نفر (55/89 درصد) در سطح مطلوب، در 132 نفر (28/82 درصد) در سطح متوسط و 70 نفر (15/28 درصد) در سطح نامطلوب قرار دارد. طبق داده ای این جدول و پاسخ سؤال 9 پژوهش میانگین این مهارت عدد 3/54 است که این میانگین رضایت بخش و در سطح مطلوبی قرار دارد.

درصد	فراوانی	فرایند جستجو در رابطه با نیازهای اطلاعاتی
15/28	70	نامطلوب
28/82	132	متوسط
55/89	256	مطلوب
100	458	کل
میانگین کل: 3/54		
انحراف استاندارد: 93/		

جدول 13: میزان فراوانی و درصد ترکیب اطلاعات جدید با دانش قدیم

در پاسخ به سؤال 10 پژوهش، مبنی بر اینکه میزان مهارت دانشجویان در ترکیب اطلاعات جدید با دانسته های قدیم و تولید دانش جدید، در جدول فوق مشخص است که 265 نفر (57/86 درصد) در سطح مطلوب، 154 نفر (33/62 درصد) در سطح متوسط و 39 نفر (8/51 درصد) در سطح نامطلوب قرار دارد که میانگین این مهارت عدد 3/62 می باشد که در این زمینه رضایت بخش و مطلوب می باشد.

درصد	فراوانی	ترکیب اطلاعات جدید با دانش قدیم
8/51	39	نامطلوب
33/62	154	متوسط
57/86	265	مطلوب
100	458	کل
میانگین کل: 3/62		
انحراف استاندارد: 87/		

جدول 14: میزان فراوانی و درصد استفاده خلاق و مناسب از تکنولوژی های اطلاعاتی

درصد	فراوانی	استفاده از فناوری اطلاعات
12/08	55	نامطلوب
34/49	158	متوسط

مطلوب	245	53/49
کل	458	100
میانگین کل	3/52	
انحراف	استاندارد:	
	1/01	

یافته های جدول 14، نشان می‌دهد که مهارت استفاده ی خلاق و مناسب از فناوری، در 245 نفر (53/49 درصد) در سطح مطلوب، در 158 نفر (34/49 درصد) در سطح متوسط و در 55 نفر (12/08 درصد) قرار دارد. طبق داده های مندرج در این جدول، میانگین این مهارت در آزمودنی های پژوهش 3/52 است که در سطح مطلوب ارزیابی می‌گردد.

جدول 15: میزان فراوانی و درصد تشخیص نیازهای اطلاعاتی

تشخیص نیازهای اطلاعاتی	فراوانی	درصد
نامطلوب	39	8/51
متوسط	169	36/89
مطلوب	250	54/58
کل	458	100
میانگین کل:	3/6	
انحراف استاندارد:	/79	

در پاسخ به پرسش شماره 12، مبنی بر اینکه آیا دانشجویان در تشخیص نیازهای اطلاعاتی خود موفق بوده اند؟ می‌توان با توجه به داده های مندرج در جدول 15 نتیجه گرفت در 39 نفر (8/51 درصد) در سطح نامطلوب، در 169 نفر (36/89 درصد) در سطح متوسط و در 250 نفر (54/58 درصد) در سطح مطلوب ارزیابی می‌گردد. در ضمن میانگین این مهارت عدد 3/6 است، که مطلوب می‌باشد.

جدول 16: میزان فراوانی و درصد آشنایی با منابع اطلاعاتی

با توجه به یافته های جدول 16، می‌توان گفت میزان آشنایی دانشجویان با منابع اطلاعاتی در 160 نفر (34/93 درصد) در سطح نامطلوب، در 168 نفر (36/68 درصد) در سطح متوسط و در 130 نفر (28/38 درصد) در سطح مطلوب ارزیابی می‌گردد. و در پاسخ پرسش 13 پژوهش مبنی بر اینکه دانشجویان تا چه حدی با منابع اطلاعاتی آشنا هستند می‌توان نتیجه گرفت که میانگین این مهارت پایین تر از حد متوسط می‌باشد.

آشنایی با منابع اطلاعاتی	فراوانی	درصد
نامطلوب	160	34/93
متوسط	168	36/68
مطلوب	130	28/38
کل	458	100
میانگین کل:	2/94	
انحراف استاندارد:	1/10	

جدول 17: میزان فراوانی و درصد تشخیص جستجوی اطلاعات

تشخیص جستجوی اطلاعات	فراوانی	درصد
نامطلوب	100	21/83
متوسط	127	27/72
مطلوب	231	50/43
کل	458	100
میانگین کل: 3/34		
انحراف استاندارد: 1/09		

داده های جدول 17، از این است که در 231 نفر (50/43 درصد) در سطح مطلوب، در 127 نفر (27/72 درصد) در سطح متوسط و در 100 نفر (21/83 درصد) در سطح نامطلوب قرار دارد که میانگین مهارت در این زمینه مطلوب ارزیابی می‌گردد.

بحث و نتیجه گیری

بررسی و پژوهش‌های انجام شده در دیگر کشورها نشان می‌دهد که بین سواد اطلاعاتی دانشجویان و مهارت‌های دستیابی آنها به اطلاعات رابطه مستقیمی وجود دارد، از جمله پژوهش مایبی (2005) نشان داد که پژوهش مقوله ای ادراکی است و دانشجو موقعی به اطلاعات دست می‌یابد که از مهارت‌های سواد اطلاعاتی برخوردار باشد. و همچنین در پژوهشی دیگر که توسط دما و هپ روس (2007) صورت گرفت، نتایج پژوهش نشان داد که اطلاعات از روش‌های گوناگون جمع‌آوری شده و موفقیت در برنامه‌های سواد اطلاعاتی از طریق اکتساب مهارت‌های اساسی فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات توسط فراگیران می‌باشد.

همچنین پترسون (2009) در پژوهش خود به این نتایج دست یافت که لازمه مهارت‌های خواندن و نوشتن اطلاعات توسط دانشجویان به داشتن سواد رایانه ای است و بدون مهارت‌های رسانه ای دستیابی به هر گونه استاندارد سواد اطلاعاتی امکان‌پذیر نمی‌باشد.

در مقابل، بوردونارو (2008) در پژوهش خود به این نتیجه دست یافت که فراگیران فارغ‌التحصیل ارتباط قوی بین این دو مرحله ایجاد کردند، اما فراگیران مشغول به تحصیل همزمان دو مرحله را پیش بردند، ولی ارتباط قوی بین این دو نیافتند.

یافته‌های پژوهش حاضر و مقایسه آن با پیشینه‌های خارجی نشان می‌دهد که تعداد 458 دانشجوی پاسخ دهنده به پرسشنامه، 294 نفر (64/19 درصد) مرد و تعداد 164 (35/81 درصد) زن هستند. پژوهش‌شان می‌دهد که بیشترین مدرک تحصیلی را مقطع کارشناسی 303 (66/15 درصد)، و بیشترین گروه تحصیلی را گروه علوم انسانی 94 (20/52 درصد) تشکیل می‌دهد.

همچنین یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد، دانشجویان منطقه 5 دانشگاه آزاد اسلامی در استناددهی به منابع اطلاعاتی چاپی و الکترونیکی، میزان پای‌بندی به مسئله حق مؤلف، مشورت دانشجویان با

متخصصان در بازیابی اطلاعات، دستیابی به اطلاعات مورد نظر، سازماندهی و چکیده نویسی از منابع و مدارک اطلاعاتی، ارزیابی نتیجه فرایند جستجو در رابطه با رفع نیاز اطلاعاتی شان، توانایی ترکیب اطلاعات جدید با دانسته های جدید با دانسته های قبلی و تولید دانش جدید، استفاده مناسب و خلاق از تکنولوژی های اطلاعاتی، تشخیص نیازهای اطلاعاتی بالاتر از حد متوسط هستند.

تجزیه و تحلیل پاسخ دانشجویان به پرسش های پژوهش نشان می دهد که دانشجویان، مهارت در استفاده از امکانات و ویژگی های موتورهای کاوش، گروه های بحث و گروه های خبری در اینترنت در سطح نامطلوبی قرار دارد. از این رو با توجه به اینکه امروزه اینترنت یکی از فراگیرترین رسانه ها و منبع اطلاعاتی مهم در جهان اطلاعات محسوب می شود، آشنایی با اینترنت و امکانات و ویژگی های آن جزء ضرورت های زندگی در قرن بیست و یکم است و عدم آشنایی با این مقوله و عدم کسب اطلاعات از این منابع به منزله عقب افتادن از تمامی تغییرات و تحولات جاری در دنیا است، لذا باید برنامه ای برای تقویت این مهارت برای دانشجویان تنظیم شود.

امروزه پایگاه های اطلاعاتی پیوسته و ناپیوسته از جمله منابع اطلاعاتی سریع، ارزان و پرکار هستند و عدم آشنایی و عدم استفاده از این پایگاه به منزله عدم دسترسی به حجم عظیمی از جدیدترین اطلاعات است. با توجه به داده های استخراج شده در پرسشنامه، اکثر دانشجویان، پایگاه های اطلاعاتی پیوسته و ناپیوسته را نمی شناسند، به همین دلیل خیلی کم استفاده از این پایگاه را دارند.

از آنجایی که جدیدترین منابع در هر حوزه در منابع الکترونیکی یافت می شود، آشنایی و استفاده از ابزارهای جستجو و بازیابی اطلاعات به صورت الکترونیکی یک ضرورت است، در صورتی یافته های پژوهش حاضر نشان می دهد که اکثر دانشجویان در این زمینه ضعیف و یا فاقد اطلاعات می باشند، که این خود دال بر نیاز آنان به آموزش در این زمینه است. یکی دیگر از مهارت های سواد اطلاعاتی، آشنایی با منابع اطلاعاتی است. در یافته های پژوهش مشخص گردید، که دانشجویان دانشگاه آزاد منطقه 5، در این مهارت بسیار ضعیف می باشند. آشنایی با منابع اطلاعاتی سبب می گردد، که دانشجویان سریع تر و مناسب تر به اطلاعات مورد نظر خود دسترسی داشته باشند، زیرا صرفه جویی در وقت اهمیت فراوانی دارد. از این رو تقویت این مهارت بسیار مؤثر بوده، و ضرورت دارد که حتما در این زمینه به صورت کارگاهی آموزش های لازم صورت پذیرد.

نگاهی کلی به نتایج حاصل از پژوهش نشان می دهد، که بیشترین ناتوانی جامعه پژوهش، مربوط به مهارت استفاده از ابزارهای جستجوی و بازیابی اطلاعات به صورت الکترونیکی، آشنایی و استفاده از پایگاه های اطلاعاتی پیوسته و ناپیوسته، استفاد از موتورهای کاوش و گروه های خبری و بحث، آشنایی با منابع اطلاعاتی می باشد. با توجه موارد فوق الذکر باید تمهیداتی به کار بسته شود تا نقاط ضعف و کمبود مرتفع گردند، تا بر اساس این نیاز ها، کارگاه های آموزشی برگزار شود و در این زمینه ها دانشجویان مهارت های لازم را به دست آورند.

پیشنهادها

- بر اساس نتایج به دست آمده از پژوهش، و همچنین پیشنهادها دانشجویان، می‌توان موارد زیر برای ارتقای مهارت سواد اطلاعاتی دانشجویان منطقه 5 دانشگاه آزاد اسلامی پیشنهاد داد:
- برگزاری دوره های آشنایی با موضوعات رایانه، اینترنت، گروه های بحث و خبری در اینترنت؛
- برگزاری کارگاه های آشنایی با پایگاه های اطلاعاتی پیوسته و ناپیوسته، منابع اطلاعاتی و روش های استفاده از آنها؛
- آموزش صحیح استفاده از پایگاه های اطلاعاتی؛
- برگزاری کارگاه های آشنایی با موتور های کاوش جستجو در اینترنت؛
- برگزاری دوره های آموزشی استفاده از ابزارهای جستجوی و بازیابی اطلاعات به صورت الکترونیکی؛
- تقویت مهارت های سواد اطلاعاتی در زمینه های مختلف: از جمله مشورت دانشجویان با متخصصان، سازماندهی اطلاعات، استفاده بیشتر از فناوری اطلاعات.

منابع

- آزاد پيله ور، ليلا (1385). وضعیت سواد اطلاعاتی اعضای هیئت علمی گروه های کتابداری و نقش آن بر تولید اطلاعات علمی آنان در دانشگاه های آزاد و دولتی شهر تهران. فصلنامه کتاب، 12(1)، 213.
- بختیارزاده، اصغر (1381). بررسی سواد اطلاعاتی دانشجویان سال آخر دوره کارشناسی دانشگاه الزهراء. پایان نامه کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع رسانی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران.
- بردستانی، مرضیه (1383). بررسی سواد اطلاعاتی دانشجویان دانشگاه شهید چمران اهواز. مجموعه مقالات سمینار آموزش استفاده کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه ها، مراکز اطلاع رسانی و موزه ها (1 و 2 خرداد 1383). مشهد: سازمان کتابخانه ها، موزه ها و مراکز اسناد آستان قدس رضوی، 479-493.
- بندپذیر، معصومه؛ چشمه سهرابی، مظفر (1389). بررسی سواد اطلاعاتی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه بر اساس شش مهارت بزرگ آیزنبرگ و برکوتیز. تحقیقات اطلاع رسانی و کتابخانه عمومی، 16(2)، 115-137.
- پریرخ، مهري؛ مقدس زاده، حسن (1378). سواد اطلاعاتی: پژوهشی پیرامون چگونگی کسب سواد اطلاعاتی. مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد، بهار و تابستان، 318-337.
- داور پناه، محمد رضا؛ قاسمی، علی حسین؛ سیامک، مرضیه (1387). سنجش سواد اطلاعاتی دانشجویان. تهران: انتشارات دبیزش
- فتاحی، رحمت الله (1383). سواد اطلاعاتی و بهسازی رفتار اطلاع یابی پژوهشگران: ضرورت ادغام سواد اطلاعاتی در فرایند پژوهش و تولید

دانش. مجموعه مقالات سمینار آموزش استفاده کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها، مراکز اطلاع‌رسانی و موزه‌ها (1 و 2 خرداد 1383). مشهد: سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مراکز اسناد آستان قدس رضوی، 135-152.

فرج پهلوی، عبد الحسین؛ مرادی مقدم، حسین (1383). بررسی نظرهای اعضای هیئت علمی دانشگاه شهید چمران اهواز به برنامه‌های آموزشی مورد نیاز آنها درباره جستجو اطلاعات به عنوان یکی از ابعاد سواد اطلاعاتی و ازاده راهکارهایی جهت نحوه برگزاری این دوره‌ها. مجموعه مقالات سمینار آموزش استفاده کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها، مراکز اطلاع‌رسانی و موزه‌ها (1 و 2 خرداد 1383). مشهد: سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مراکز اسناد آستان قدس رضوی، ص 223-246

نورتون، ملانی. جی (1997). مبانی علم اطلاع‌رسانی. ترجمه محسن عزیزی و جواد بشیری. تهران: کتابدار

- Blakeslee's, Owens, j., & Dixon. (2001). Chico's First-year experience course: A case study. *Academic Exchange Quarterly*, 5(4), 128-132. Retrieved September 30, 2006 from: <http://www.vala.org.au/vala2004/2004pdfs/3tucpal.pdf>
- Bordonaro, K (2008). Exploring the connections between information literacy and writing for international students. *journal of information literacy*, 2(2), 26-41. Retrieved October 13, [on-line] Available: 2009, <http://jil.Iborro.ac.uk/ojs>
- Lou, A. (2006). A model for information literacy Course development: a liberal arts university perspective. *Library review*, 55, 4249-258.
- Maybe, c. (2005). study of relationship or understanding about the students information literacy. *Journal of university teaching and learning practice*, 5, 48-59.
- Moor, Eviabriggs (2006). The impact of library information literacy instruction on the subsequent Academic performance of community college students in online Courses . University of the pacific
- Patterson, A. (2009). A need analysis for information literacy provision for research: a case study in university college Dublin. *journal of information literacy*, 3(1), 5-18, Retrieved October 13, [on-line] Available: form <http://ojs.Iborro.ac.uk/ojs>.
- Schilling, Katherine Lynne (2003). information literacy skills Development in undergraduate medical Education : A comparison study of the training Methodologies on learning outcomes , Retrieved from <http://www.lib.umi.com> .dissertation /fullcit
- Wema, E; hep worth, m. (2007). A evolution of an information literacy training initiative at the university daresslaam. *journal of information literacy*, 1(1), 1-12. Retrieved October 13, [on-line] Available: form <http://ojs.Iborro.ac.uk/ojs>.
- Zuke, Janice E. (2005). The Teaching of information literacy by public community college librarians in the United states. Southern Ill university at Carbondale.